

Nume: _____ Data: _____

FIȘĂ DE LUCRU – EDUCAȚIE MEDIA

Fapte și opinii / De ce erup vulcanii?

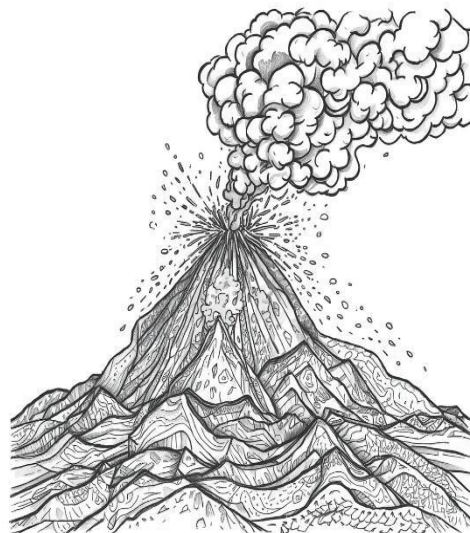
Citește cu atenție textul.

Un vulcan este ca o deschidere în scoarța Pământului prin care ies la suprafață magmă (rocă topită), gaze și cenușă.

Sub scoarța terestră, la temperaturi foarte ridicate, roca se topește și formează magmă. Gazele din magmă cresc în volum pe măsură ce urcă spre suprafață, iar când presiunea devine prea mare, vulcanul erup — uneori lent, cu lavă care curge, alteori exploziv, aruncând cenușă și rocă.

Una dintre cele mai cunoscute erupții din istorie a avut loc în anul 79, când vulcanul Vezuviu a acoperit orașul roman Pompei cu cenușă. Ruinele orașului au fost păstrate remarcabil de bine sub cenușă și sunt studiate și astăzi de arheologi.

Deși pot fi periculoși, vulcanii au și efecte benefice: solul din jurul lor este foarte fertil pentru agricultură, iar în țări precum Islanda, căldura vulcanică este folosită pentru energie electrică și încălzirea locuințelor. Oamenii de știință numiți vulcanologi monitorizează vulcanii activi pentru a avertiza din timp populația.

Știi că? Cea mai mare erupție vulcanică din istoria modernă a avut loc în 1815, la vulcanul Tambora din Indonezia, și a afectat clima întregii planete timp de un an — perioadă numită de oamenii de știință „anul fără vară”.

Postarea lui Matei, 10 ani (rețea de socializare):

Azi am văzut un documentar despre vulcani și a fost incredibil! Am aflat că vulcanul Vezuviu a acoperit orașul Pompei cu cenușă acum aproape 2000 de ani. Cred că este cel mai înfricoșător fenomen din natură. Documentarul spunea că lava poate ajunge la peste 1000 de grade Celsius. Mie mi se pare ciudat că oamenii încă locuiesc lângă vulcani activi. Părerea mea este că toată lumea ar trebui să vadă un vulcan măcar o dată în viață, desigur de la o distanță sigură!

De reținut: De cele mai multe ori, informațiile pe care le citim pe internet (postări, comentarii, recenzii) sunt un amestec de fapte și opinii. De aceea este important să învățăm să le recunoaștem și să facem diferența între ele.

Fapt sau opinie – care e diferența?

Un **FAPT** este o împrejurare reală, o acțiune sau un fenomen care poate fi observat sau verificat. Faptele sunt universale, adică apar la fel, indiferent de cine le privește.

O **OPINIE** este o părere personală, cu care putem fi sau nu de acord. Opiniile pot diferi de la o persoană la alta. *Ca să exprimăm opiniile ne folosim de cuvinte ca **părerea mea este că, eu cred că, mi se pare.***

Exercițiul 1. Găsește faptele și opiniile din postare

Recitește postarea de mai sus. Găsește și notează **3 fapte** și **3 opinii**.

FAPTE	OPINII

Exercițiul 2. Completează cu un cuvânt potrivit

Completează spațiile libere cu un cuvânt sau o expresie potrivit(ă), astfel încât enunțul să devină o **opinie** (de exemplu: *părerea mea este că, eu cred că, mi se pare, spectaculoasă, bună etc.*)

- _____, vulcanii sunt unul dintre cele mai spectaculoase fenomene naturale.
- Ideea de a locui lângă un vulcan activ mi se pare _____.
- _____ că oamenii de știință ar trebui să monitorizeze toți vulcanii activi din lume.

Exercițiul 3. Transformă fapt ↔ opinie

Exemplu: Fapt: Vulcanul Vezuviu a erupt în anul 79 și a acoperit orașul Pompei cu cenușă. → Opinie: Cred că este uimitor cum arheologii au reușit să păstreze atât de bine ruinele orașului.

a) Fapt: Lava poate ajunge la peste 1000 de grade Celsius.

Opinie: _____

b) Opinie: Vulcanii reprezintă cel mai periculos fenomen din natură.

Fapt: _____

Exercițiul 4. Analizează informația

Bifează întrebările pe care ar trebui să ți le pui atunci când citești o informație pe internet.

- ☐ Cine a publicat informația?
- ☐ Există dovezi care o susțin?
- ☐ Pot verifica informația și în alte surse?
- ☐ Îmi place această informație?
- ☐ Autorul prezintă un fapt sau o opinie?
- ☐ Sunt indicate sursele informațiilor?

Exercițiul 5. Gândește critic

Un coleg îți spune:

„Am citit că oamenii de știință pot prezice exact în ce zi va erupe un vulcan.”

1. Ți se pare o afirmație ușor de crezut sau greu de crezut? De ce?

2. Ce spune textul despre cum monitorizează oamenii de știință vulcanii?

3. Ce surse ai consulta pentru a verifica predicția despre erupțiile vulcanice?

Surse de documentare

- Encyclopaedia Britannica – Volcano: <https://www.britannica.com/science/volcano>
- USGS Volcano Hazards Program: <https://www.usgs.gov/programs/VHP>
- National Geographic Kids – Volcanoes: <https://www.natgeokids.com>